

MONITORIZARE PENTRU O BUNĂ GUVERNARE DE MEDIU

Programul „Consolidarea guvernării ecologice prin formarea capacităților organizațiilor non-guvernamentale (ONG)”, finanțat de Uniunea Europeană, Implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și livrat de Programul de Granturi Mici al Facilității Globale de Mediu

Februarie 2016 ❖ Ediție specială ❖ Se distribuie în mod gratuit

Instalarea colectoarelor solare în cadrul Muzeului Fermierului din raionul Drochia. Activitate realizată în cadrul proiectului „Primul Centru Regional Ecologic de Inovație Socială: promovarea tehnologiilor”, realizat de AOORMAX, finanțat de Programul Granturi Mici GEF, implementat de PNUD.

Forumul ONG-urilor de Mediu: Provocări și soluții în cadrul sectorului asociativ de mediu

Ediția specială „Monitorizare pentru o bună guvernare de mediu”, a șaptea la număr editată în cadrul proiectului omonim implementat de Mișcarea Ecologistă din Moldova, este dedicată Forumului ONG-urilor de mediu, ediția 2015, eveniment la care nu doar au fost diseminate informații, cunoștințe, lecții de succes, dar și au fost abordate aspecte de fortificare a cooperării sectorului asociativ de mediu în vederea asigurării procesului de aducere a calității mediului la standardele europene și folosirea rațională a resurselor naturale prin prisma menținerii vectorului de integrare europeană a Republicii Moldova. Obiectivele evenimentului au fost schimbul de experiență

și stabilirea parteneriatelor în diverse domenii conexe (integrarea europeană și rolul sectorului asociativ de mediu; economia verde, reducerea riscului asociat cu deșeurile toxice și rolul ONG-urilor, inclusiv la nivel local); determinarea poziției sectorului asociativ de mediu în domeniul integrării europene pe sectorul protecției mediului; crearea dialogului în aplicarea principiilor participative în evaluarea de mediu; schimbul de informație pe domenii noi de intervenție; identificarea și înaintarea soluțiilor pe marginea provocărilor cu care se confruntă sectorul asociativ de mediu în activitățile sale; stabilirea unui dialog transparent cu partenerii de dezvoltare. În cadrul Forumului au fost

prezentate oportunități de finanțare pentru sectorul asociativ, în special cele oferite de Programul de Granturi Mici al Facilității Globale de Mediu, implementat de PNUD, Programul Cadru al UE de Cercetare - Inovare ORIZONT 2020 pentru anul 2016, Parteneriatul Estic. Vorbind de finanțarea oferită de PNUD, în cadrul Forumului au fost prezentate rezultatele și bunele practici obținute în cadrul proiectelor implementate cu suportul Facilității Globale de Mediu (GEF) și al proiectului „Consolidarea guvernării ecologice prin formarea capacităților organizațiilor non-guvernamentale (ONG)”, finanțat de Uniunea Europeană, implementat de Programul Națiunilor Unite pentru

Dezvoltare (PNUD) și livrat de Programul de Granturi Mici al Facilității Globale de Mediu. Astfel, Gabriel Mărgineanu, AO „Biotica”, a vorbit despre succesul proiectului GEF SGP „Formarea Rețelei Ecologice Naționale – contribuție la nivel local și național”, Oleg Rotari, AO „Ormax”, despre proiectul GEF SGP „Primul Centru Regional Ecologic de Inovație Socială: promovarea tehnologiilor”, Ina Coșeru și Iuliana Cantaragiu, AO „Centrul Național de Mediu”, despre proiectul GEF SGP „Formarea Rețelei Ecologice Naționale – contribuție la nivel local și național”. Lilia Curchi, AO AJMTEM, a prezentat lecțiile învățate în cadrul proiectului UE-ONG-uri „Agenda națională de mediu:

prin comunicare spre o mai bună guvernare a mediului”. După prezentarea principalelor activități și rezultate, a tehnologiilor inovative folosite, impactului, activităților de consolidare și a secretului succesului fiecărui proiect în parte, reprezentanții ONG-urilor au generat idei pentru continuitatea proiectelor. În cadrul Forumului s-a decis constituirea Consiliului Național al ONG-urilor de Mediu, succesor al Consiliului Consultativ al ONG-urilor de Mediu care activează pe lângă Ministerul Mediului, creat în 2011. Forumul a finalizat cu o Rezoluție. Vă îndemnăm să citiți mai pe larg despre lucrările Forumului în paginile prezentei ediții speciale. Delia MORARU

Protecția mediului trebuie să urmeze cursul integrării europene

Luna decembrie a anului 2015 a adus la aceeași masă reprezentanții sectorului asociativ de mediu din Republica Moldova. Mai exact, între 18 și 19 decembrie 2015, la Chișinău, s-a desfășurat Forumul ONG-urilor de mediu, eveniment la care au fost așteptați aproximativ 100 participanți din sectorul de mediu și din domenii relevante mediului: membri ai organizațiilor ecologiste, oameni din domeniul afacerilor și experți. Aceștia au discutat în ședințe plenare și în ateliere de lucru situația din cadrul sectorului asociativ de mediu.

Necesitatea organizării acestui Forum rezidă din contextul general dat de perioada complicată prin care trece Republica Moldova, context caracterizat prin stagnarea proceselor democratice și a implementării prevederilor Acordului de Asociere. Din acest motiv, organizatorii forumului (Asociația Obștească EcoContact) au considerat că este importantă consolidarea eforturilor pentru a readuce domeniul Protecției Mediului în cursul Integrării Europene.

În acest sens, scopul forumului este unul cât se poate de firesc și necesar: fortificarea cooperării sectorului asociativ de mediu în vederea asigurării procesului de aducere a calității mediului la standardele europene și folosirea rațională a resurselor naturale prin prisma menținerii vectorului de integrare europeană a Republicii Moldova.

Pe parcursul celor 2 zile de forum, participanții au urmărit să stabilească parteneriate și schimburi de experiență, să consolideze crearea dialogului în aplicarea principiilor participative în evaluarea de mediu și să ajute la determinarea poziției sectorului asociativ de mediu în domeniul integrării europene în sectorul protecției mediului. Pe lângă aceasta, cei prezenți la forum au identificat și propus soluții pe marginea provocărilor cu care se confruntă sectorul asociativ de mediu în activitățile sale, și au stabilit un dialog transparent cu partenerii de dezvoltare (de asemenea invitați la acest eveniment).

Forumul a fost deschis, cu un cuvânt de salut, de către Alecu Reniță, președintele Mișcării Ecologiste din Moldova. Prima zi de forum a fost dedicată unei ședințe plenare al cărei debut s-a concentrat pe situația curentă în domeniul mediului din Republica Moldova. Imaginea de ansamblu a fost oferită audienței de către experții Alexei Andreev (AO Biotica) și Ilia Trombițchi (AO EcoTiras). Alexei Andreev s-a axat pe problemele întâlnite în fiecare segment al mediului, explicând că situația este gravă și

continuă să se înrăutățească. O problemă majoră, potrivit acestuia, este lipsa resurselor financiare - reformele, inclusiv ajustarea legislației, activitățile de prevenire și de soluționare a problemelor de mediu realizându-se în mare parte pe baza finanțării externe. Ilya Trombițki s-a axat pe situația acordurilor internaționale din domeniul mediului, la care Moldova este semnatară. Concluzia lui a fost că acordurile internaționale obligă

Republica Moldova să implementeze tehnologii și legi, menționând că în privința legilor stăm destul de bine. Totuși, a menționat Trombițki, Ministerul Mediului nu are suficientă putere pentru a le promova la nivel de guvern și parlament, specificând că este necesară o Agenție a Mediului, o reformă instituțională a Ministerului Mediului și, nu în ultimul rând, implicarea într-o măsură mai mare a sectorului asociativ.

Aceste concluzii au fost împărtășite și de publicul prezent la ședința plenară, punându-se accent pe nevoia de o mobilizare în masă a organizațiilor de mediu pentru a produce un impact și pentru a crea o presiune mai mare asupra societății și autorităților care trebuie să elaboreze și să implementeze legi.

Un caz practic de reușită în acest sens a fost prezentat de Asociația

națională și creșterea capacităților organizației. Discuțiile variate în jurul acestei teme s-au axat pe dificultățile existente în procesul de consolidare a capacităților organizațiilor neguvernamentale (lipsa unor proceduri scrise despre cum ar trebui să funcționeze un ONG, insuficiența resurselor, instrumentelor, cunoștințelor și abilităților necesare dezvoltării organizațiilor, existența unui program suprasolicitat etc.), dar și pe aspectele financiare necesare supraviețuirii organizațiilor de mediu în acest climat provocator. Alecu Reniță, președintele Mișcării Ecologiste din Moldova, a subliniat că elementul de consolidare a capacităților ONG-urilor trebuie să devină o prioritate, căci există riscul ca numărul ONG-urilor active să fie din ce în ce mai puține, și să apară doar când sunt granturi.

De asemenea, au fost trecute în revistă și posibilitățile de finanțare prin Programul de Granturi Mici al Facilității Globale de Mediu. Acest program se adresează direct asociațiilor obștești și organizațiilor neguvernamentale pentru spri-

jinirea implementării practicilor inovatoare în domenii precum biodiversitate, schimbări climatice, degradarea solului, resursele de apă și gestionarea produselor chimice.

Totodată, în cadrul forumului au avut loc câteva ateliere de lucru tematice, axate pe domenii precum biodiversitatea, schimbările climatice și reducerea riscurilor de dezastre, evaluarea de mediu, managementul integrat al apei, integrare europeană, reducerea riscurilor asociate cu managementul deșeurilor toxice. În cadrul acestor ateliere au fost prezentate proiecte de succes implementate de ONG-urile prezente la forum.

Pe lângă comunicările expuse în cadrul plenarei și a atelierelor de lucru, forumul a fost îmbogățit și cu discuții legate de alte probleme importante de mediu, care nu au putut fi dezbătute pe larg din lipsă de timp.

Forumul ONG-urilor de mediu s-a încheiat cu adoptarea unei rezoluții menită să comunice întregii societăți gradul necesar de implicare în domeniul protecției mediului înconjurător.

Obstacole în realizarea convențiilor internaționale

Intorcându-se la Forumul ONG-urilor de Mediu a sintetizat într-o manieră profesionistă multiplele aspecte legate de protecția mediului, Ilya Trombițki s-a axat pe situația acordurilor internaționale din domeniul mediului, la care Moldova este semnatară.

La început, expertul a prezentat o analiză a necesității semnării unor astfel de acorduri multilaterale în sfera mediului, motivând că acestea sunt esențiale pentru dezvoltarea și aplicarea celor mai bune practici la toate nivelele și pentru rezolvarea problemelor de mediu cu caracter regional și mondial. În țările și regiunile unde nu sunt destule capacități și resurse financiare, acordurile internaționale pot constitui un suport potrivit pentru rezolvarea problemelor de mediu și pentru coordonarea

măsurilor în sfera protecției mediului. Ulterior, domnul Trombițki a prezentat o scurtă informație legată de tabloul general al acordurilor internaționale la care este semnatară și Republica Moldova, dând detalii despre cele mai importante convenții și protocoale. Potrivit lui, Convenția Aarhus (privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu) se bucură de succese moderate în societatea moldovenească din cauza că mecanismele de implementare a acesteia nu sunt eficiente, în special cele legate de accesul la informație și participarea publicului în luarea deciziilor.

Situația unei alte convenții, cea a Apelor Transfrontaliere, prezintă probleme la nivel bilateral, până în prezent nefiind ratificat de către

Consolidare și dezvoltare - noi provocări pentru ONG-urile de mediu

Gheorghe Caraseni este un expert în arta dezvoltării, fiind un solicitat trainer-consultant din Moldova și din spațiul Europei de Est. Experiența și cunoștințele lui au ajutat să crească zeci de organizații neguvernamentale care administrează în prezent proiecte mari și organizații comerciale care și-au dublat vânzările. Recent, firma sa de consultanță a efectuat un studiu pentru a evalua necesitățile de dezvoltare a capacităților organizațiilor societății civile din Moldova, identificând aspectele forte și deficiențele. Au fost chestionați 25 de respondenți, inclusiv 23 de ONG-uri și 2 experți individuali specializați în dezvoltarea organizațiilor neguvernamentale. Rezultatele studiului au fost prezentate la Forumul Organizațiilor Neguvernamentale de Mediu 2015.

În urma studiului respectiv, expertul Gh. Caraseni a ajuns la câteva concluzii importante legate de problema consolidării capacităților sectorului civil din Republica Moldova.

În primul rând, expertul a identificat o serie de dificultăți care apar în procesul de consolidare a capacităților unei organizații neguvernamentale:

- Lipsa unor proceduri scrise despre cum ar trebui să funcționeze un ONG;
- Neconștientizarea pe deplin de către ONG-uri a necesităților de dezvoltare;
- Limitarea la elaborarea procedurilor de management, fără implementarea lor;
- Insuficiența resurselor, instrumentelor, cunoștințelor și abilităților necesare dezvoltării unui ONG;
- Bariere lingvistice în cazul unor organizații neguvernamentale întru participarea la instruire;
- Program suprasolicitat în cazul multor ONG-uri;
- Perceperea de către multe ONG-uri a evaluării ca pe un control, fiind din această cauză reticente în fața fiecărei evaluări;
- Insuficiența formatorilor specializați într-un anumit domeniu (de ex. Managementul financiar);
- Lipsa unui organism intern care ar implementa propunerile evaluării;
- Grad scăzut de implicare a consiliului de conducere în activitatea ONG-ului;
- Costurile ridicate ale activităților de instruire organizate în afara țării;
- Certificarea europeană nu este valabilă în Moldova;
- Nu există o acreditare a prestatorilor de servicii de dezvoltare a ONG-urilor;
- Unele instruirii din Republica Moldova nu sunt ajustate necesităților sau au o calitate redusă.

În ceea ce privește sursele de plată a serviciilor prestatorilor, organizațiile studiate beneficiază într-o proporție redusă de servicii de dezvoltare gratuite (20%), fiind nevoite să recurgă la servicii de dezvoltare plătite (80%). Din fericire pentru unele, 90% din totalul serviciilor plătite sunt acoperite de finanțări externe, iar restul de 10% sunt achitate din resurse proprii. În prezent, printre furnizorii de servicii de dezvoltare pentru ONG-uri în Republica Moldova sunt: OCT Carahaseni, Centrul Contact Chișinău, CICO, AXA Management Consulting, Academia Nicolae Dumitrescu

(România), Ascending, Centrul Contact Cahul, CNTM, CREDO, Dicție.md, EcoContact, IDEP, IDIS Viitorul, Institutul pentru Guvernare Deschisă, Pro Didactica, Promo-Lex, Soluții Inovative SRL. Primii 3 prestatori sunt cei mai solicitați pe piața prestatorilor de servicii de dezvoltare din Republica Moldova.

Consultând atât organizațiile neguvernamentale, cât și prestatorii de servicii, autorul studiului a putut identifica următoarele necesități de dezvoltare organizațională:

- ♦ Fundraising și Durabilitatea financiară a organizației;
- ♦ Elaborarea și implementarea programelor de consolidare organizațională;
- ♦ Managementul resurselor umane;
- ♦ Procesele organizaționale;
- ♦ Managementul proiectelor;
- ♦ Parteneriate;
- ♦ Structură responsabilă;
- ♦ Planificare strategică;
- ♦ Voluntariat;
- ♦ Infrastructură ș.a.

Vorbind despre recomandări pentru consolidarea capacităților ONG, Gheorghe Caraseni a specificat:

- ♦ Evaluarea ONG și elaborarea Planului de Dezvoltare Organizațională;
- ♦ Obținerea resurselor/sensibilizarea finanțatorilor pentru dezvoltarea ONG;
- ♦ Identificarea priorităților strategice ale ONG;
- ♦ Dezvoltarea resurselor umane pentru a implementa prioritățile ONG;
- ♦ Reglementarea procedurilor organizaționale;
- ♦ Încurajarea parteneriatelor și sporirea vizibilității;
- ♦ Implementarea Managementului bazat pe Rezultate (MBR);
- ♦ Implicarea în procesul decizional/ Lobby și Advocacy.

De asemenea, rezultatele studiului vin și cu o serie de recomandări strategice pentru finanțatori. Autorul studiului îi sfătuiește pe aceștia să finanțeze procesele de dezvoltare instituțională a organizațiilor neguvernamentale simultan cu proiectele de activitate ale acestora: evaluarea, elaborarea PDO, intervenții pe aspectele prioritare de dezvoltare a organizației. De asemenea, expertul recomandă crearea și dezvoltarea unei Asociații de Fundraiseri din Moldova. Nu în ultimul rând, este necesar ca prestatorii de servicii de dezvoltare a ONG-urilor să obțină o certificare a activității lor.

privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier.

Obligațiunile internaționale ale Republicii Moldova în privința convențiilor axate pe conservarea biodiversității (Rio, Bern, Bonn, Ramsar etc.) se rezumă, conform expertului, la elaborarea rapoartelor, strategiilor și studiilor. Protecția reală a habitatelor, inclusiv a ariilor protejate, pădurilor, solurilor, zonelor umede, lasă de dorit, ceea ce duce la accelerarea ritmului de pierdere a biodiversității.

Nu în ultimul rând, politica națională în domeniul acordurilor legate de utilizarea substanțelor chimice (Stockholm, Rotterdam etc.) este bine stabilită, existând un cadru legislativ a cărui implementare este bună, dar foarte dependentă de finanțare străină.

Drept concluzie, Ilya Trombițki apreciază că au fost făcuți mulți pași pregătitori în privința implementării tuturor acordurilor internaționale semnate și ratificate de Republica Moldova, însă există multe obstacole care apar în realizarea lor.

Oferta Verde pentru Moldova

Andrei Isac, consultant local la United Nations Environment Programme (Oficiul Regional European) în cadrul Programului „Ecologizarea Economiei în țările Parteneriatului Estic” (EaP GREEN), a oferit audienței o prezentare menită să pună o lumină asupra perspectivei pe care le are Republica Moldova în domeniul economiei verzi.

În acest context, cel mai important document de politici publice destinat să creeze un cadru legislativ potrivit este Strategia Moldova 2020, care are ca prioritate de dezvoltare „tranziția spre o dezvoltare economică verde, care promovează principiile dezvoltării durabile și contribuie la reducerea sărăciei, inclusiv prin asigurarea unei guvernări mai bune în domeniul dezvoltării durabile, prin integrarea și fortificarea aspectelor protecției mediului în toate domeniile de dezvoltare social-economică a țării”.

Această prioritate a fost confirmată și de DECLARAȚIA DE INTENȚIE privind dezvoltarea durabilă și economia verde a Republicii Moldova, semnată de Ministerul Economiei, Ministerul Mediului și Ministerul Agriculturii și Indus-

cunoștințe privind protecția mediului în rândul elevilor, studenților și angajaților cu cel puțin 50% până în anul 2023 și asigurarea accesului la informația de mediu; precum și reducerea impactului negativ al activității economice asupra mediului și îmbunătățirea măsurilor de prevenire a poluării mediului.

Potrivit acestei strategii, prevederile de mediu legate de promovarea economiei verzi vor trebui să fie integrate în politica agricolă, energetică, industrială, transportului, sănătății a țării, astfel încât în jurul anului 2020 să existe rezultate palpabile în domeniile menționate anterior: majorarea cotei agriculturii ecologice și organice până la 10% din volumul total al producerii agricole; atingerea cotei de 20% din totalul energiei utilizate și 10% de biocombustibil produs din surse regenerabile; promovarea standardelor europene pentru mașini, în vederea alinierii la cerințele și standardele UE; introducerea sistemului de control integrat al emisiilor și poluanților.

Această strategie prevede și un plan de acțiuni menite să garanteze atingerea acestor rezultate. În acest sens, Guvernul a prevăzut crearea

trierii Alimentare la data de 08 aprilie 2014. Această declarație comună reprezintă angajamentul Guvernului de a asigura o coordonare eficientă a activităților sectoriale pentru o dezvoltare verde armonioasă și durabilă în Republica Moldova și a înființa o platformă națională pentru creșterea economică verde. În acest sens, a fost lansată „Oferta Verde pentru Moldova”, care presupune promovarea schimbului de bune practici dintre funcționarii și antreprenorii moldoveni și companiile străine care desfășoară proiecte și afaceri „verzi”.

Un alt document în care este reflectată preocuparea pentru promovarea energiei verzi este Strategia de mediu 2014-2023, care are drept scop garantarea locuitorilor Republicii Moldova dreptul la un mediu durabil nepoluat și sănătos, în armonie cu dezvoltarea economică și bunăstarea socială.

Obiectivul general al Strategiei rezidă în crearea unui sistem eficient de management de mediu, care să contribuie la creșterea calității factorilor de mediu și să asigure populației dreptul la un mediu natural curat, sănătos și durabil. Printre multiplele obiective specifice ale Strategiei menite să aducă rezultate în societatea moldovenească putem menționa integrarea principiilor de protecție a mediului, de dezvoltare durabilă și dezvoltare economică verde, de adaptare la schimbările climatice în toate sectoarele economiei naționale; sporirea nivelului de

unor oficii verzi în toate structurile guvernamentale prin intermediul principiilor de e-Guvernare, precum și consolidarea parteneriatului public-privat pentru promovarea principiilor și acțiunilor de dezvoltare economică verde.

Bineînțeles, există și o serie de alte strategii naționale care acoperă, sub o formă sau alta, domeniul economiei verzi și preocupările legate de acesta: Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030; Programul național pentru eficiență energetică 2011-2020; Strategia națională de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2014-2020; Strategia națională de dezvoltare regională 2016; Strategia de transport și logistică pe anii 2013-2022; Strategia de dezvoltare a sistemului de sănătate în perioada 2008-2017 și Strategia de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020 „Educația-2020”.

Aceste documente de politici merg în profunzimea conceptului de economie verde, propunând reglementări și prevederi clare în multe domenii prioritare: eficiența energetică, agricultura organică, industria verde, înverzirea întreprinderilor mici și mijlocii, transportul durabil, procurările verzi (achizițiile publice durabile), educația pentru dezvoltarea durabilă și economia verde, dezvoltarea regională și construcțiile, orașe verzi, informarea, conștientizarea și monitorizarea în domeniul economiei verzi.

Nistrul la Naslavcea

guvernul Ucrainei Acordul de cooperare pe fluviul Nistru. În ceea ce privește acordul cu partea românească, domnul Trombițki este de părere că acesta este nu corespunde Directivei Cadru a Apelor. Situația este mai bună în cazul Convenției Espoo (privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier), aceasta fiind transpusă în legislația națională prin intermediul Legii evaluării

impactului asupra mediului. Întrucât implementarea ei necesită eforturi comune internaționale, Republica Moldova trebuie să coopereze cu statele vecine în acest sens. Deși cooperarea este mai bună cu România, există dificultăți în comunicarea cu Ucraina. Trombițki consideră că există o necesitate de dezvoltare a Protocolului privind evaluarea strategică de mediu prevăzut de Convenția

Avem nevoie de o societate civilă de mediu puternică și unită

La final de Forum, am adresat două întrebări mai multor reprezentanți ai societății civile de mediu:

1. Ce trebuie de făcut pentru a avea o bună guvernare de mediu în R. Moldova?
 2. Cum fortificăm comunitatea neguvernamentală de mediu din R. Moldova, ca să ajungă la nivelul altor comunități neguvernamentale puternice, de genul celei sociale, de. ex.?
- Iată ce ne-au răspuns aceștia.*

Alecu RENIȚĂ, președinte al Mișcării Ecologice din Moldova:

1. Buna guvernare de mediu este cheia spre soluționarea problemelor moștenite și acumulate timp de peste o jumătate de secol. Este o adevărată artă să poți administra înțelept și profesionist ecosistemele, să nu dăunezi naturii și să ajuți comunitățile să se dezvolte în armonie cu mediul înconjurător. Ne vom apropia de Europa civilizată în măsura în care vom deprinde să organizăm la nivel local, național și regional buna guvernare de mediu și vom aplica în toate politicile sectoriale principiile dezvoltării durabile. Suntem abia la prima literă a unui alfabet care ne învață să privim ecosistemele ca parte integrantă a dezvoltării și bunăstării, care ne arată drumurile spre salvarea naturii și a mediului nostru de viață. Proiectul implementat de Mișcarea Ecologistă din Moldova în anul 2015 reprezintă un prim pas spre un parteneriat viabil între autorități, instituțiile statului, societatea civilă, mediul academic, sectorul privat și comunitățile locale în deprinderea bunei guvernări de mediu ca stil de lucru și de viață pentru oricine dorește să aibă apă curată, aer nepoluat și produse alimentare sănătoase. Evident, e nevoie ca ideile lansate și implementate de MEM, să fie fortificate și susținute de PNUD și în 2016, că doar astfel putem dezvolta și înmulți ideile și

experiența legate de buna guvernare de mediu în R. Moldova.

2. Sectorul guvernamental de mediu traversează o perioadă critică prin decalajele foarte pronunțate dintre ONG, prin nedorința sau incapacitatea sa de a depăși egoismul individual sau de organizație și a forma Alianțe puternice, așa cum au făcut alte sectoare ale societății civile din R. Moldova. Modelul actual de existență a sectorului neguvernamental de mediu este perimat și nu face față modernizării și europeanizării societății civile din R. Moldova. Forumul a ridicat o parte din problemele care încorsetează dezvoltarea ONG, dar, evident, sunt necesare mai multe dezbateri în comun care să deschidă perspective reale de formare a unei adevărate comunități de mediu. Nu ar trebui să repetăm greșelile din trecut, când miza se punea pe creșterea geometrică a ONG, fără să ne întrebăm câte din ele funcționează în beneficiul cetățenilor. Cred că e nevoie de o comunicare permanentă între liderii ONG viabile, de o dezbatere deschisă cum să ne unim puterile ca să devenim o forță reală într-un domeniu în care „investițiile murdare” și capitalul privat vor face mari ravagii în viitorul apropiat, dacă nu va fi formată o Alianță pe potiră provocărilor care ne așteaptă într-o republică fără de justiție autentică.

Tatiana MARIN, președinta AO Mișcarea Ecologistă Ștefan Vodă:

1. Lipsa transparenței în procesul de administrare la nivel local, implicat în procesul de luare a deciziilor, reprezintă unul din cele mai serioase obstacole în crearea unei societăți democratice.

Cetățenii practic nu cunosc și nici vor să aibă nici o responsabilitate față de procesul decizional, deoarece ei nu-și cunosc drepturile - dreptul de a avea fi consultat, dreptul de a-și defini modul propriu de implicare în comunitate.

Administrația ar trebui să facă un efort pentru a câștiga încrederea băștinășilor, pentru că ei vin cu idei inovatoare, participă la implementarea mai ușoară a deciziilor și, de aceea, e foarte important ca aleșii locali să asculte și să consulte publicul, să-i încadreze în procesul de elaborare a politicilor/deciziilor de nivel local și să constituie o părghie de comunicare cu societatea civilă, într-o bună guvernare de mediu și dezvoltare durabilă a comunității.

2. Parteneriatele între ONG-urile de mediu din diverse regiuni ale republicii

reprezintă un pilon de implicare activă în soluționarea problemelor de mediu, într-o participare activă la luarea deciziilor de nivel local și național, de monitorizare a politicilor de mediu pentru o bună guvernare.

Cetățenii, societatea civilă și mediul de afaceri trebuie să conștientizeze importanța participării lor în elaborarea proiectelor de decizii și formularea de recomandări pentru proiectele de mediu.

De aceea, Mișcarea Ecologistă Ștefan Vodă cheamă societatea civilă la o participare activă în procesul democratic de luare a deciziilor, consultând și informând membrii, reprezentanții administrației publice locale cu problemele prioritare înaintate de localnici și potențialele căi de soluționare la nivel local, înaintează recomandări privitor la programele, politicile și strategiile naționale și internaționale de mediu, stabilește o părghie de colaborare și comunicare între societatea civilă, administrația publică locală și cetățeni.

Iuliana CANTARAGIU, expertă proiecte, Centrul Național de Mediu:

1. În primul rând, cred că cei care stau la straja mediului, trebuie să fie ecologiști. Și asta înseamnă să fie avocați ai mediului nu prin vorbe și funcții, dar prin atitudine și fapte. Și aici mă refer la toți: funcționari publici, demnitari, societate civilă etc.

În al doilea rând, avem nevoie de o societate civilă de mediu puternică și unită. Este timpul și cazul să depășim frustrările și orgoliile și să acționăm în numele protecției mediului.

Și în al treilea rând, dar la fel de important, este cazul să depunem maxim de eforturi pentru a crește o generație responsabilă față de mediu, care, în momentul în care vor pleca de pe băncile școlii, indiferent de domeniul de activitate pe care-l vor aborda în viață, să acționeze în armonie cu legile naturii și nu în contradictoriu.

2. Ca să putem fortifica o mișcare, trebuie cu toții să avem același scop, cel al protecției mediului. Adică cu toții trebuie să ne mișcăm în aceeași direcție, dincolo de interese materiale, interese turistice, invidii, orgolii, frustrări etc.

Atunci când vom conștientiza acest lucru și vom avea același scop - de protecție a mediului, atunci și interesele noastre, a tuturor, vor coincide. În momentul respectiv vom putea considera că avem o societate civilă de mediu matură, care își poate exprima și susține ferm și vertical opinia.

Și ca un prim pas în această evoluție aș propune ca de fiecare dată când o organizație propune sau organizează o acțiune civică sau un protest, sau elaborează o declarație etc., să fim solidari și să fim cât mai participativi, împreună cu voluntari.

Ilya TROMBIŢKI, director executiv, AO „Eco-TIRAS”:

1. Este nevoie de o abordare integrată la nivel de Guvern către resursele naturale, excluderea corupției din toate sferele vieții, democratizarea țării.

2. Calitatea comunității ONG în mare parte depinde de situația din țară și fără progres la nivelul guvernării nu putem atinge progres la nivelul sectorului neguvernamental. Sectorul ONG de mediu nu este mai slab decât alte sectoare. Nu cred că prin eforturile din cadrul sectorului putem obține un progres semnificativ, fără a schimba calitatea mediului în țară.

Rodica FRECĂUȚANU, președinta AO „Caroma Nord”

1. Mai întâi de toate mediul trebuie să devină prioritatea statului, guvernului. Mutarea accentului în acest sens de pe transmiterea de informație, pe crearea de competențe de la nivel de grădiniță și școală, la cel de guvern și redresarea mediului în care trăim.

Asigurarea elaborării planurilor locale de acțiuni în domeniul mediului pentru fiecare regiune, raion, localitate, armonizate cu Strategia Națională de mediu 2014-2023. Elaborarea unui plan național de investiții strategice în infrastructura comunităților locale și dezvoltarea acestora prin implementarea unor standarde minime privind investițiile publice: salubritate, apa și canalizare, iluminat public etc.

Redefinirea rolului de „ecologist” în societate și fortificarea rolului Ministerului Mediului, care gestionează un domeniu din ce în ce mai complex și dificil. Într-un an (2015) s-au perindat 3

ministri ai mediului. Cum putem discuta despre transpunerea și implementarea măsurilor din Acordul de Asociere în perspectiva aderării la UE?

2. În acest sens consider că este necesară consultarea cu societatea civilă și dezvoltarea de parteneriate sustenabile privind protecția mediului; cultivarea unui dialog constant cu ONG-uri, mediul de afaceri, instituții profesionale, API; crearea unor platforme online de interacțiune sistematică între ministere și societate; adoptarea unui cod de etică și conduită privind mediul înconjurător, care să reunească societatea privind protecția mediului. Actualmente, un cod de etică și conduită pentru organizațiile care vor să adopte un comportament pro-natura este în faza de elaborare în cadrul Coaliției de Mediu Bălți și vom pleda pentru semnarea unui asemenea cod de către diferite companii, instituții etc.

Ediție specială realizată în cadrul proiectului „Monitorizare pentru o bună guvernare de mediu”, desfășurat de Mișcarea Ecologistă din Moldova, cu suportul programului „Consolidarea guvernării ecologice prin formarea capacităților organizațiilor non-guvernamentale (ONG)”, finanțat de Uniunea Europeană, Implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și livrat de Programul de Granturi Mici al Facilității Globale de Mediu.

SGP își rezervă dreptul de a reproduce materialul gratuit, în întregime sau parțial, în scopuri filantropice legate de activitatea SGP.

Această ediție specială nu poate fi pusă în vânzare liberă și se distribuie gratuit ca supliment la revista cu distribuție națională „Natura”. Tiraj: 8000 exemplare.

Viziunile, opiniile, pozițiile sau strategiile care se includ în această publicație nu neapărat reflectă opinia donatorilor. Surse: www.mem.gov.md, www.particip.gov.md. Fotografii: revista NATURA, EcoContact, arhiva MEM.

Coordonator: Alecu Reniță, președinte MEM. Texte de: Silvia Ursul, Lilia Curchi.

Adresa: Republica Moldova, Chișinău, str. S. Lazo 13, of. 2A, 022 23 26 54, mem@mem.md